

CONNY PALMKVIST

**55
METER
ONDER
WATER**

Vertaald door Lammie Post-Oostenbrink

kluitman

Van dezelfde auteur

De trein van vier over twaalf

Nur 283/W092501
Bisac JUV039040 / JUV039050
© MMXXV Nederlandse editie: Uitgeverij Kluitman Alkmaar B.V.
© MMXXIV Tekst: Conny Palmkvist
© Omslagbeeld: Jeska Verstegen
Oorspronkelijke titel: *Femtiofem meter under ytan*
First published by Bonnier Carlsen Bokförlag, Stockholm
Published by agreement with Salomonsson Agency
Nederlandse vertaling: Lammie Post-Oostenbrink
Belettering omslag: Studio Vonk & De Boer
Opmaak binnenwerk: Studio L.E.O.
Alle rechten voorbehouden, inclusief het recht van reproductie
in zijn geheel of in gedeelten, in welke vorm dan ook.
Geen enkel deel van dit boek mag worden gebruikt voor
het trainen van kunstmatige intelligentie.

kluitman.nl
connypalmkvist.se

EERSTE DUIK

Ik zeg niet dat ik Guillaume Néry ben, maar ik ben wel fan van hem.

Hij was heel lang wereldrecordhouder freediving.

113 meter, langs een verticale lijn omlaag.

Geen duikmasker, geen zuurstofflessen.

Alleen Guillaume Néry.

En de onderwaterstilte.

Daar danste hij met een prachtige bultrug en zoende hij een witte haai op zijn neus voor hij weer naar boven zwom.

Die duik duurde best lang, maar dat is logisch.

En de hele tijd was hij in levensgevaar. Want op die diepte drukt het water als een muur op de duiker en het is er maar twaalf graden.

‘Was je niet bang in het donker?’ vroeg een journalist.

‘Dat is de verkeerde vraag,’ antwoordde Néry. ‘Ik zat als

het ware ingepakt in een prachtig blauwe kleur. Maar ik moest erheen. Alleen op die diepte snap je de zin van het leven. Daar beneden kan ik kiezen welke kant ik op wil. Omhoog, omlaag, naar rechts, naar links – ik heb alle vrijheid. Zo vrij ben ik op land nooit.’

Zo beschreef hij ongeveer hoe het voelt om onder water te zijn.

Zou het voor mij ook zo zijn?

Dat weet ik niet helemaal zeker, denk ik, terwijl ik op mijn rug ga liggen en me naar de bodem laat zakken. Alle geluiden van onze wereld verdwijnen. Geen stemmen, zelfs niet die van juf Esposito. Of van de Pinguïn of Eva Sejr.

Ik houd mijn adem heel erg lang in.

Ik wil testen wat Néry in dat interview zei, dus ik zwem een paar meter omhoog en dan een paar meter omlaag, en ook naar rechts en naar links.

Wat voel ik me vrij, denk ik, wat voel ik me heerlijk vrij.

Langzame armslagen, ik zie een inktvis.

Anemoonvisjes zwemmen voorbij.

En een walvis zo groot als een vrachtwagen.

Hallo, roep ik in mijn hoofd.

Hallo, meneer de walvis!

Nou ja. Zogenaamd. Want het is hier onder water heel mooi, maar ik kijk toch af en toe even naar boven. Daar schijnt de zon op de golven. Ik weet dat er iéts mist. Zo’n

reddingsboot vol begeleiders. Mensen die je hun hand toesteken als je uit het water getild moet worden.

Er moet in elk geval één persoon in zo’n boot zitten, denk ik.

Want met een lege reddingsboot kan van alles gebeuren.

Wat een ontzettend naar idee.

Dat vind ik helemaal niet fijn.

Als ik geen lucht meer heb, pak ik de rand van de badkuip vast en trek ik mezelf omhoog om te ademen. Dan weet ik weer dat ik helemaal niet in de Stille Oceaan dobber... Ik zit in bad, in onze badkamer in onze flat aan de Julaftonsgatan. Maar maakt dat eigenlijk iets uit?

Zo is het leven voor een jongen van twaalf zoals ik.

Misschien was het voor Guillaume Néry ook zo.

TWEEDE DUIK

Ik denk dat ik de enige jongen op de hele wereld ben die Bengt Gustav Smokkel heet. Ik denk ook dat ik de enige jongen ben die een juf heeft die in de klas kauwgum kauwt.

Esmeralda Esposito, met haar blonde haar en knalrode bril. Ze heeft soms problemen met de wereld. Een van haar problemen is dat ze mijn opstellen niet goed vindt.

Zoals vandaag, precies op dit moment.

Ze schraapt teleurgesteld haar keel.

En knikt tijdens het lezen.

Dat is een slecht teken.

Ze staat bij het bord en leunt naar voren om me recht aan te kunnen kijken. Ik zie hoe haar schaduw op de vloer valt.

‘Volgens mij heb je dit allemaal verzonnen,’ fluistert ze en ze wijst naar de blaadjes die ik zojuist heb ingeleverd.

‘Dit moet opnieuw!’

‘Moet dat echt?’ vraag ik. ‘Ah nee, juf Esposito, moet dat echt?’

We noemen haar nooit Esmeralda. Ze heeft zelf gezegd dat we juf Esposito tegen haar moeten zeggen. De andere juffen noemen we gewoon bij de voornaam. Maar aangezien zij uit Amerika komt, en ze daar *miss* zeggen tegen een schooljuf die niet getrouwd is, wil ze dat wij dat hier ook doen.

Als ze getrouwd was geweest, hadden we ‘mevrouw’ tegen haar moeten zeggen.

Al zal dat wel nooit gebeuren. Dat ze trouwt dus.

Hoe dan ook, juf Esposito zucht, maar misschien zucht ze niet over mijn opstel, maar omdat ze zo oud is.

Gisteren is ze 42 geworden en toen was ze blij. Dat zei ze vanochtend tegen ons. Maar nu is ze niet meer blij.

‘Opnieuw?’ vraag ik.

Ik zie dat ze helemaal niet boos is en dat vind ik vreselijk. Ze maakt zich zorgen om me. Dat is bijna nog erger.

‘Ja, Bengt Gustav Smokkel, ik wil dat je nog een opstel schrijft. De opdracht was: schrijf iets over je ouders wat echt waar is.’

Achter me zit de rest van de klas hard aan hun opstel te werken, sommige klasgenoten zijn heel geconcentreerd bezig.

Op het grote schoolbord staat:

Schrijf een opstel over het werk van je ouders.

Ik wijs naar het bord en leg uit dat ik dat heb gedaan. Ik heb de opdracht heel nauwkeurig uitgevoerd.

‘Lieve jongen...’ zegt ze en dan stopt ze ineens met praten. Ze pakt mijn opstel en loopt naar de andere kant van onze klas. Daar zit een deur. Iedereen weet wat zich aan de andere kant van de deur bevindt: de rode kamer. Zo noemen we het in de klas omdat de muren knalrood zijn geverfd.

Daar moet je naartoe als juf Esposito even serieus met je wil praten. Ze gaat naar binnen, wacht tot ik er ook ben en doet dan de deur achter ons dicht.

Door het raam in de deur zie ik de ruggen van mijn klasgenoten.

Ze hadden niet eens door dat ik hierheen moest, ze keken niet eens op.

Iedereen moet hier vroeg of laat heen.

Het hoort er eigenlijk gewoon een beetje bij.

Volgens mij vindt juf Esposito dit stiekem een gezellige kamer en gaat ze hier met ons naartoe zodat haar ziel dan een beetje kan uitrusten.

Het is hier zo vreselijk stil, alsof je op een onbewoond eiland bent.

Ze gaat op de rand van de tafel zitten en wappert zachtjes met mijn opstel. En vraagt nog een keer of ik de waarheid heb opgeschreven.

‘Bengt Gustav Smokkel, nu wil ik een eerlijk antwoord,’ zegt ze. ‘Klopt dit verhaal over je vader?’

Ik weet niet waarom ze elke keer dat ze met me praat mijn voor- en achternaam gebruikt. Dat doet ze vooral als ik haar heb teleurgesteld.

Ze leest mijn opstel door, haar lippen bewegen maar ik kan niet verstaan wat ze zegt. Ik zal jullie er dus maar niet mee lastigvallen.

We pikken gewoon de beste stukjes uit mijn opstel.

De dingen die bovenaan in de top tien eindigen.

‘Mijn vader was nog maar twintig jaar toen hij de minister-president van een land werd dat Zweden heet. Daarna, toen hij vijfentwintig was, was hij zo geweldig dat hij maar de baas van Apple werd. En van Microsoft. Toen hij daar geen zin meer in had, trouwde hij met de prinses van Spanje en toen werd ik geboren.’

Juf Esposito leest nog een stukje verder.

Dat kunnen wij wel overslaan, maar dit niet:

‘Elke woensdag komt de koning van Zweden bij ons op bezoek om mijn vader te vertellen dat hij de beste van de hele wereld is. Zijne Majesteit vindt dat mijn vader een medaille verdient omdat hij de allernormaalste vader van de hele wereld is. Af en toe komt koningin Silvia ook mee. Als de koning even niet kijkt, probeert ze mijn vader snel een zoen te geven. Ja, dat lees je goed: ZO GEWELDIG IS MIJN VADER DUS. Papa Smokkel. Dat is onze achternaam, Smokkel.’

In de klas is iedereen nog druk bezig als juf Esposito klaar is met lezen. Ze kijkt door het raam in de deur en ik

volg haar blik. Ik zie de rug van mijn beste vriend Lincoln, hij zit helemaal rechts in de hoek op zijn pen te kauwen.

Dan gaat de bel opeens en is het pauze. De anderen proppen hun spullen in hun tas, maar ik moet nog even blijven zitten.

Juf Esposito doet de deur open, loopt de rode kamer uit en ploft op haar stoel bij het bord.

Ze legt mijn opstel op haar bureau.

Ze zet haar bril af en doet haar ogen dicht. Krabt aan haar neus. Ik denk dat ze nadenkt. En probeert om weer in een goede juf te veranderen. Het duurt even voor ze weer gewoon ademt.

‘Sorry, Bengt Gustav,’ zegt ze. ‘Maar ik begrijp het niet. Waarom schrijf je zulke dingen? Ik heb je gevraagd om... nou ja, om een eerlijk verhaal over je vader te schrijven en dat is dit niet.’

Ik haal mijn schouders op. Waarmee ik wil zeggen dat ik niet weet waar ze het over heeft. Ze knikt. Nu moet ik oppassen.

Dat kan ik zien aan de rimpel op haar voorhoofd, die lijkt op een trillende bliksemschicht als ze naar voren leunt en me recht aankijkt.

‘Hoor eens, Bengt Gustav... wil je misschien iets delen over je vader? Je kan altijd bij me terecht. Je kan me vertrouwen. We hebben wel vaker gezegd dat je moet praten over je... thuissituatie.’

Ze spreekt elk woord langzaam uit. Ze aarzelt. Ik snap dat ze misschien meer weet over... Of dat ze vermoedt dat het bij mij thuis een beetje anders is. Maar ze weet het niet zeker en nu wil ze dat ik zeg dat ze gelijk heeft.

‘Alles gaat prima,’ zeg ik kalm. ‘Vanavond eten we bijvoorbeeld hotdogs. We maken er ongeveer honderd klaar.’

Ze schudt haar hoofd, pakt een nieuw stuk kauwgum.

Volgens mij kauwt ze een pakje per dag op.

‘Niemand maakt honderd knakworsten klaar, Bengt Gustav Smokkel.’ Ze houdt haar hoofd schuin. ‘Je moet het echt zeggen als je ergens mee zit. Dat je... je moeder mist bijvoorbeeld.’

Nou heb ik wel lang genoeg meegewerkt.

Ik pak mijn opstel en loop de klas uit.

‘Zo is het wel mooi geweest voor vandaag,’ roep ik over mijn schouder.

Het is tien voor half twee als ik door de hoofdingang naar buiten storm en omhoogkijk.

De lucht is helderblauw, er zweven kleine wolkjes langs.

Hier beneden is het schoolplein groot en geasfalteerd. Er zijn schommels en een huisje met een glijbaan voor de kleuters en een voetbalveld voor de bovenbouw, voor kinderen zoals ik.

Toen ik vanochtend naar school liep, was ik twaalf.

Nu ik naar huis ga, ben ik nog steeds twaalf.

Maar ik heb het gevoel alsof ik al vijftig ben.

Een soort van morsdood dus en bijna even oud als Papa Smokkel. Hij is geboren in 1972. Hij is ouder dan de andere vaders, zegt hij vaak, want hij moest eerst in best veel dingen de beste van de wereld worden voor hij mijn vader kon worden.

Ik doe mijn ogen dicht en kijk omhoog.

De aprilzon kietelt mijn wangen.

De rest van mijn klas heeft nu nog Spaans. Ik niet. Ik voel me vandaag niet zo Spaans, dus ik heb mezelf vrij gegeven.

Ik ga zitten wachten op Lincoln. Het duurt een half uur voor hij naar buiten komt. Hij is langer dan ik, zijn haar is heel kort en hij krijgt vast nooit een onvoldoende voor zijn opstel.

We lopen heel langzaam naar huis, zeggen niet zoveel.

Hij begint niet over de rode kamer.

Als we op het kruispunt komen, blijven we op de hoek van de straat staan kijken naar een ziekenauto die in de Mullbärsgatan geparkeerd staat. De huizen in die straat zijn dicht op elkaar gebouwd, het zijn rijtjeshuizen. Soms hebben we een bal bij ons en gaan we voetballen op het grasveld aan de andere kant van het kruispunt. Maar soms vergeten we om een bal mee te nemen, zoals vandaag.

‘Zullen we naar jouw huis gaan?’

Vraagt Lincoln.

‘O.’

Zeg ik.

Er vliegen een paar vogels langs, hoog boven ons hoofd.

Ik zou het best fijn vinden om bij mij thuis te chillen.

Maar dat gaat nu niet, want ik weet niet hoe het thuis is.

‘Vandaag komt het niet goed uit,’ zeg ik. Dat zeg ik elke dag.

Hij knikt snel en wordt niet boos.

Hij sjokt gewoon naar huis.

En ja, ik loop de andere kant op.

Vijf minuten later ben ik thuis.

We wonen op de tweede verdieping.

Bij de ingang hangt een bordje met *familie Smokkel* erop. Op een dag bedacht mijn vader dat hij het stukje papier met de tekst eruit kon peuteren en dus deed hij dat. Onder ‘familie Smokkel’ schreef hij met zwarte balpen: *Dat zure mens woont hier niet, ze ging ervandoor met IT-ontwikkelaar Nilsson uit Stockholm*. Toen hij klaar was, schoof hij het papiertje er weer in en leek hij veel blijer.

Maar als ik heel eerlijk ben, zien zelfs die letters er verdrietig uit.

Het zijn bibberige letters, alsof hij zenuwachtig was toen hij ze opschreef.

Ik heb echt geen zin om het uit te leggen, maar mijn

moeder is dus weggegaan met iemand die Nilsson heet. Nu eet ze bolletjes als ontbijt in een andere stad die Stockholm heet.

Het laatste wat ze tegen me zei voor ze haar koffers oppakte en vertrok was dat de hoofdstad de hoofdzaak was.

‘Wat?’ zei ik, want ik snapte het niet.

‘Het zit zo, lieve schat, ik moet op de plek zijn waar dingen gebeuren en waar ik carrière kan maken op de universiteit. Dat lukt veel beter als je in de...’

Ze keek me aan alsof ik de zin moest afmaken.

‘... hoofdstad woont?’ zei ik.

Ze woude door mijn haar en zei ‘tot ziens’ en ‘veel geluk’ en toen liet ze me alleen achter op de stoep.

Ik zei: ‘Maar ik woon toch hier?’

Ik zei dat omdat ik dacht dat moeders moesten wonen waar hun kinderen wonen, maar het was duidelijk dat er voor sommige mensen andere regels bestaan. Voor mensen dus die carrière willen maken.

Ik riep haar na: ‘Maar ik woon toch nog hier?’

Ze gaf de tweede keer ook geen antwoord, ze liep gewoon de hoek om. Maar soms belt ze, bijvoorbeeld op kerstavond.

Eén keer per jaar zie ik haar.

Als ik jarig ben, op 5 oktober.

Ik weet niet of ik voor haar maar één dag in het jaar

echt besta. Misschien denkt ze dat ik de andere 364 dagen slaap en geen tijd heb om vaker af te spreken.

Het zou kunnen dat ze dat gelooft.

Ik moet je trouwens nog iets vertellen.

Je kan niet zomaar onze flat binnenstappen. Je moet je goed voorbereiden.

Je moet bedenken wat er binnen aan de hand kan zijn, zodat je nergens door verrast wordt.

Ik adem uit en doe dan de voordeur open.

Ik knijp mijn ogen stijf dicht en doe het.

Ik stap gewoon naar binnen en ben blij.

Het is doodstil en donker binnen.

Dat betekent dat mijn vader naar zijn werk is. Soms gaat hij naar zijn werk. Als hij zin heeft, bedoel ik. Het is zo warm op zijn werk, zegt hij, je zweet je er een ongeluk.

Wie wil zich nou de hele dag een ongeluk zweten?

Hij werkt in een magazijn waar ze bananen en ander fruit in kratten verpakken. Die worden dan naar supermarkten in het hele land verstuurd.

Daar is hij vandaag en dus heb ik meer tijd.

Ik bedoel daarmee dat ik meteen kan beginnen aan mijn belangrijkste taak.

Het is een spel dat mijn vader en ik hebben bedacht.

Ik moet op zoek naar smokkelwaar.

Hij heeft dat vandaag namelijk op een andere plek verstopt dan gisteren of eergisteren. Ja, hij moet steeds iets nieuws bedenken. Ik begin in de meterkast in de gang en de kast met jassen.

Ik zoek tussen de schoenen op de vloer en dan op de planken waar onze mutsen, sjaals en wanten liggen.

Niets te vinden.

Ik zoek verder in de keuken, in het aanrechtkastje en achter de recyclebakken en in de koelkast en dan ga ik naar de woonkamer.

Hij heeft er deze keer heel goed over nagedacht.

Papa Smokkel kan heel slim zijn.

Als laatste zoek ik in zijn klerenkast, in een grote stapel sokken die op de vloer ligt. Als ik daar tegenaan duw, ritselt er iets.

‘Aha, gevonden!’ roep ik.

Een plastic zak van de supermarkt met daarin mijn vaders ‘speciale fles’ met lekkers. Hij zegt dat het naar schoonmaakmiddel smaakt, maar dat het hem van binnen smeert als olie een motor.

Zo’n fles noemt hij dus smokkelwaar.

Omdat ze stiekem naar binnen gesmokkeld zijn.

Ik neem de fles mee naar de keuken en giet hem leeg in de gootsteen. Het ruikt scherp en prikkelig. Als ik echt in een dolle bui ben, vul ik de fles met water en leg ik hem terug waar ik hem heb gevonden. Dat is best grappig.

Als ik klaar ben, ga ik uitrusten op mijn eigen kamer.

Daar lig ik dan op mijn bed.

Ik droom over de Spaanse prinses die zeker weten mijn moeder is en die vast ook over mij droomt.

Om vijf over vier hoor ik dat iemand een sleutel in het slot van de voordeur steekt.

Papa Smokkel roept: ‘Nu is het smokkelen geblazen!’

O jee, denk ik.

Ik bedoel: O ja!

Ook vandaag weer smokkelen.

Dus ik klaag écht niet. Dat zou toch dom zijn als je de beste vader van de hele wereld hebt die honderd knakworsten voor je gaat klaarmaken.

Opeens staat hij in de deuropening. Hij kijkt serieus en zegt alsof hij het echt meent: ‘Nu zullen we wel eens zien wie er het beste kan smokkelen!’

Dan rent hij naar zijn slaapkamer en trekt met een ruk de deur van zijn klerenkast open en roept: ‘Bengt Gustav Smokkel, je gaat me toch niet vertellen dat je me vandaag ook weer te slim af bent. Je hebt hem gevonden – alweer!’

Hij moet zogenaamd huilen en lachen. Dan gaan we allebei naar de keuken waar hij in zijn tassen rommelt. Want natuurlijk heeft hij nieuwe smokkelwaar gekocht, daar gaat hij vanavond een feestje mee bouwen.

Hij ziet dat ik naar de flessen kijk en knikt alsof hij een